

59 את עינים כמות שהיא לְאִבְלִיתָ, כלומר על ידי אכילתה לעצמה, או
60 שהיא מאירתן על יְדֵי שמעריבם בה סְמָנִין (סממנים) המאירים את
61 העינים, שסגולתה לסייע בעדן בכך.
62 הגמרא פושטת את הספק: תָּא שְׁמַע, דְּאָמַר רַב הוֹנָא בַר יְהוּדָה,
63 מוצאים אנו כי אֲוֹנָא בְּוֹנָא – אווזה שלימה נמכרת בוז אחד בלבד
64 ואילו רִיבָא דְיָדָה (שלה) בפני עצמה נמכרת בְּאַרְבַּעָה זוזים. וְאִי
65 סְלִקָא דְעֵתְךָ שהריאה מאירה את העינים כמות שהיא לְאִבְלִיתָ,
66 לִינְקָט בְּוֹנָא וְלִיבֹל – שיקנה אווזה בוז ויאכל את ריאתה, ומדוע
67 הריאה הנמכרת בפני עצמה מחירה רב כל כך, אֶלָּא על כרחך משום
68 שאין היא מאירה אלא כשהיא נאכלת על יְדֵי סְמָנִין המעורבים בה,
69 ועל כן כשהיא נמכרת בפני עצמה מחירה רב, מפני שאז סממנים
70 מעורבים בה.
71 הגמרא מביאה נידון אודות נקב בריאה, אם תולים שאירע מחמת
72 משמוש ידי הטבח. אומרת הגמרא: אִינְקָבָה רִיבָא דְיָדָה הֵיכָא
73 דְמְשַׁמְשָׂא יְדֵיהּ דְמַבְחָא – ניקבה הריאה במקום בו ממשמשת יד
74 הטבח, האם תְּלִינָן (תולים אנו) שאירע כן מחמת משמוש ידי הטבח
75 ולא היתה נקובה בחייה, והבהמה כשירה, או לא תְּלִינָן, ומטריפים
76 את הבהמה.
77 הגמרא מביאה מחלוקת בדבר: רַב אָדָא בַר נַחֲמָן אָמַר, תְּלִינָן
78 וכשירה. מֵר זוּמְרָא בְּרִיהּ דְרַב מַרְיָא אָמַר, לא תְּלִינָן והיא טריפה.
79 והלכתא תְּלִינָן.
80 אָמַר רַב שְׁמוּאֵל בְּרִיהּ דְרַבִּי אֶבְהוּ, אָבָא רַבִּי אַבְהוּ (רבי אבהו) מְרִישֵׁי כְּלֵי
81 דְרַפְרָם הָוָה – היה מראשי הדרשנים המשמיעים לציבור את דברי
82 רפרם כאשר היה דורש לציבור, וְאָמַר בשם רפרם שְׁתִּינְיָן במשמוש
83 ידי הטבח, וכשירה. אָמְרוּהּ (קמיה להא) [לְהָא קְמִיָה] – אמרו
84 דברים אלו, שדעת רפרם שיש לתלות במשמוש ידי הטבח
85 ולהכשירה, לפניו דְמֵר זוּמְרָא בְּרִיהּ דְרַב מַרְיָא שאמר שאין לתלות
86 והיא טריפה וכמוא לעיל, וְלֹא קִבְּלָהּ, אלא נותר בדעתו.
87 אָמַר רַב מְשִׁרְשֵׁיא, בְּוֹתִיָה דְאֶבְהוּ דְאָבָא – כדעתו של אבי אבא,
88 שהוא רב אחא, שאמר שתולים את הנקב במשמוש ידי הטבח
89 ומכשירים את הבהמה, דְהָא כְּאֶשְׁרֵי בָא זַב וְחֻפְסָא את
90 בני המעיים של הבהמה ושוב החזירים ונמצאו נקובים, תְּלִינָן את
91 הנקב בְּזַבָּא, ומכשירים את הבהמה, ואין אומרים שמא במקום שנקב
92 היה בו נקב עוד מקודם לכן והיא טריפה, ובדומה לכך ניתן לתלות
93 נקב שבריאה במשמוש ידי הטבח.
94 ספק אודות נקבים בריאה שמחמת תולעים שבה. אומרת הגמרא:
95 מוֹיָנָא – תולעת שיצאה מן הריאה ועשתה בה נקב, ואין יודעים אם
96 עשתה זאת קודם שחיטה והיא טריפה או לאחריה והיא כשירה,
97 פְּלִיגֵי בָּהּ רַב יוֹסֵף בַּר יוֹסֵף דְּדוּסָא וְרַבְּנָן, חָד אָמַר, תולים שנקודם
98 שְׁחִיטָה פְּרִישׁ (פרשה) התולעת מהריאה תוך כדי שהיא נוקבת בה,
99 והיא טריפה, וְחָד אָמַר, תולים שלאחר שְׁחִיטָה פְּרִישׁ, ונקב זה
100 שנעשה אחר שחיטה אינו מטריף אותה.
101 הגמרא פוסקת את ההלכה במחלוקת זו: וְהִלְכְתָא שְׁתוּלִים שְׁלֹאֲחָר
102 שְׁחִיטָה פְּרִישׁ, וכשירה.
103 שנינו במשנה אודות נקובת הריאה: רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר אינה נטרפת
104 בנקב עַד שְׁתִּינְיָן לבית הסמפונות.
105 הגמרא מבארת את דברי רבי שמעון: אָמַר רַבָּה בַר תַּחְלִיפָא, אָמַר
106 רַבִּי יְרֵמְיָה בַר אֲבָהוּ, כוונת רבי שמעון היא שאינה נטרפת עַד
107 שְׁתִּינְיָן לְסַמְפּוֹן גְּדוּל של הריאה.
108 הגמרא דנה אם הלכה כרבי שמעון. אומרת הגמרא: יְהִיב רַב אֶהָא
109 בַּר אֲבָהוּ קְמִיָה דְרַב הוֹנָא, וְיְהִיב וְקָאָמַר, אָמַר רַבִּי מְלוּךְ אָמַר רַבִּי
110 יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִי, הִלְכָה פְּרִישׁ שְׁמַעוֹן, שאין בהמה נטרפת על ידי נקב
111 בריאה, אלא אם כן מגיע הנקב עד הסימפון הגדול של הריאה. אָמַר
112 לִיָּה רַב הוֹנָא לַרַב אחא בר אבא, האם 'רבי מלוך' שהזכרת, מְלוּךְ
113 עֲרַבְיָא (הגר בערבא) קָאָמַרְתָּ (אמרת) ואילו התכוונת, הלא 'אין
114 הִלְכָה פְּרִישׁ שְׁמַעוֹן' קָאָמַר רַבִּי מְלוּךְ, ולא כדברך שאמר שהלכה
115 כרבי שמעון.
116 כִּי סְלִיק (כאשר עלה) רַבִּי יוֹרְאָ מִבְּבַל לַאֲרֵץ יִשְׂרָאֵל, אֲשַׁבְּחִיהּ

1 בְּעוֹבֵי בֵּית הַכּוֹסוֹת, שאם היא נראית רק מִצַּד אֶחָד של אותו עובי,
2 דהיינו שנקבה רק את הדופן הפנימית בלבד, בְּשֵׁרָה, שהדופן
3 החיצונה שלא ניקבה מגינה על מקום הנקב. ואם היא נראית מְשִׁנֵּי
4 צְדָדִין, שנמצא שניקבה את שתי הדפנות, מְרַפָּה, וְלֹא אֲמַרִינָן באופן
5 שהיא נראית רק מצד אחד, שניקבה רק את הדופן הפנימית, וקשה,
6 לְיַחֲזִיק אִי קוֹפָא לְבַר אִי קוֹפָא לְגִי – יש להתבונן אם ראשה פונה
7 כלפי חוץ (חלל הבהמה) או שהוא פונה כלפי פנים (לתוך בית
8 הכוסות), שאם הוא פונה כלפי חוץ, מוכח שנקבה את הושט או את
9 הכרס או את המעיים ובאה לחלל הגוף ומשם חזרה ונכנסה לבית
10 הכוסות ועברה כבר את דופנו האחת, ויש להטריפה אף שהיא נראית
11 רק מצד אחד. ממה שאין אומרים זאת, מוכח שאם אפשר לומר
12 שבאה המחט כדרכה עם המזון אל בית הכוסות ועתה היא מתחילה
13 לצאת דרך ראשה, אומרים זאת, ואף במחט שנמצאת בכבד נאמר
14 שגם אם ראשה כלפי חוץ, לא נאמר שנקבה את הושט ונכנסה לכבד,
15 אלא באה דרך קנה הנשימה אל סמפון הכבד, ולא נקבה את הושט
16 או המעיים, ואינה טריפה.
17 מתרצת הגמרא: אָמַרְי – אמרו בני הישיבה לתרץ קושיא זו, הֵתָם
18 במחט שנמצאת בבית הכוסות, אף אם צד עוביה של המחט כלפי
19 חוץ אין אומרים שבאה מהושט, משום שפִּינָן דְאִבְיָא אֲוֹבְלִים
20 וּמְשִׁקִים רבים בבית הכוסות, אִימָא שְׁאֲוֹבְלִים וּמְשִׁקִים דְחֻקָּה
21 למחט בצד עוביה ונקבה את הדופן הפנימית של בית הכוסות, ומה
22 שאין במחט שנמצאת בכבד שאין שם מה שידחקנה לדפנותיו, אין
23 לומר שנקבה אותו דרך צד עוביה.
24 מעשה נוסף אודות מחט שנמצאה בכבד: הֵהוּא מְהֵטָא דְאִישְׁתַּבַּח
25 בְּסַמְפּוֹנָא רַבָּה דְכַבְדָּא – מעשה היה במחט שנמצאה בסמפון הגדול
26 של הכבד, ונשאלה שאלה לפני חכמים מה דין הבהמה, הוֹנָא מֵר
27 בְּרִיהּ (בנו) דְרַב אִידִי מְרִיף את הבהמה, שסבר שודאי נקבה את
28 הושט או את הכרס או את המעיים ויצאה מהם אל הכבד, רַב אָדָא
29 בַּר מְנוּיָמִי מְכַשֵּׁר, שכיון שנמצא בסמפון זה, והרי אי אפשר
30 שהתכוונה להכנס אליו דווקא, אלא ודאי שנכנסה מקנה הנשימה
31 אל קנה הכבד, שהם סמוכים זה לזה, ומשם עלתה לכבד עצמו.
32 ושמונו לדעת הונא מר בריה דרב אידי, שהטריף את הבהמה ואסרה
33 באכילה, ונתנו את ברשה לכלבים. אָתוּ שְׁיִילוּהּ – באו ושאלו שאלה
34 זו לְרַבִּינָא, ואמרו לו שהונא מר בריה דרב אידי הטריפה, אָמַר לְהוּ,
35 שְׁקִילוּ גְלִימָא דְמְרִוּפָא – טלו את בגדו העליון של החכם שהטריף
36 את הבהמה כנגיית ממון על כך שהפסיד לכם את דמי הבהמה, לפי
37 שכשרה היא, וכדעת רב אדא בר מנוימי.
38 מעשה אודות דבר זר שנמצא בגוף הבהמה: הֵהוּא קְשִׁיתָא
39 דְאִישְׁתַּבַּח – מעשה היה בגרעין תמרה שנמצא בְּמִרְהָ, ובאו ושאלו
40 את רב אשי מה דין הבהמה, אָמַר רַב אֲשִׁי, כִּי הוֹיִנָן (כאשר היינו
41 למדים) כִּי (אצל) רַב פְּהֵנָא, אָמַר על שאלה כגון זו, הָא וְדָא
42 סִימְפּוֹנָא נְקָמ וְאֶתְאִי – כאן ודאי שבאה לכבד דרך הסמפון, שאין
43 לומר שבאה דרך הושט וניקה אותו ובאה לכבד, שהרי אינה יכולה
44 לנקוב, ואי אפשר שתנקוב ותצא ותנקוב ותכנס. וְאָף עַל גַּב דְלֹא קָא
45 נְפִיקָא – ואף שאינה יוצאת דרך הסמפון משום שהמקום צר, והרי זו
46 לכאורה הוכחה שלא באה דרך פיו אלא דרך נקב, אין לומר כן,
47 משום שְׁמִרְפָּל הוּא דְרַבִּיל לִיָּה – נענעו אותה, כלומר על ידי נענוע
48 הבהמה בהליכתה במשך זמן רב נכנסה אט אט למקום זה למרות
49 שהוא דחוק. וְהִנֵּי מִיָּלִי – ודברים אלו שאין לחוש לנקב, אינם אלא
50 בגרעין דְרִיקָלָא ושל דקל), כלומר גרעין תמרה, אֲבָל גרעין דְרִיקָלָא
51 (של זית), מִיבוע בָּזַע – קורע הוא, ויכול לנקוב, ואם הוא נמצא שם
52 יש לחשוש שלא בא דרך הסמפון, אלא נקב את הושט ואת הכבד
53 ונכנס, ולפיכך לטורחים שכשנמצאת מחט בריאה הבהמה טריפה, גם
54 אם נמצא במרה גרעין זית טריפה משום שנקבה את הושט
55 והכרס והמרה.
56 הגמרא מביאה דברים אודות מעלה הריאה: אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, לְמָה
57 נְקָרָא שְׁמָה רִיבָא, לפי שְׁמֵאֲרָהּ אֶת הַעֵינִים.
58 הגמרא מבארת את דברי רבי יוחנן: אִיבְעִיָא לְהוּ, האם היא מאירה

המשך ביאור למס' חולין ליום ראשון עמ' א

1 [מצאו] לרב ביבי דתיב וקאמר - שהיה יושב ואומר, אמר רבי
 2 מלוך אמר רבי יהושע בן לוי, הלכה כרבי שמעון. אמר ליה רבי
 3 זירא לרב ביבי, הוי דמר - הריני נשבע בחיי מר, דאנא [שאני] ורבי
 4 הייא בר אבא ורב אסי איפלעינן לאתריה [הודמנו למקומו] דרבי
 5 מלוך, ואמרי ליה בשאלה, אי אמר מר שהלכה כרבי שמעון,
 6 ואמר קן [ולנו], איין הלכה כרבי שמעון? אמרי [אמרתי]. והרי זה
 7 שלא כפי שהינך, רב ביבי, אומר בשמו. חזר ושאל רב ביבי את רבי
 8 זירא, ואת מה בידך בענין זה. אמר ליה רבי זירא לרב ביבי, הכי
 9 אמר רבי יצחק בר אמי אמר רבי יהושע בן לוי, הלכה כרבי
 10 שמעון.

הגמרא מסיקה: ואין הלכה כרבי שמעון.

12 החלבים האמורים בתורה (ויקרא ג א-ג) שאותם יש להקריב על גבי
 13 המזבח, הם האסורים באכילה, אמנם יש מהם שהזכרו בפירוש
 14 בכתוב, ויש מהם הלמדים רק מריבוי הכתוב בענין החלב שעל הקרב,
 15 ונחלקו התנאים מה נכלל בריבוי זה ואיזה חלבים למדים ממנו
 16 ואסורים באכילה.

17 שנינו במשנה: ניקבה הקבה. אמר רבי יצחק בר נחמני אמר רבי
 18 אושעיא, חלב שעל גבי קבה, הפהנים שלהם ניתנת הקיבה מכל
 19 בהמת חולין נהגו בו היתר לאוכלו, ומנהג זה פשיטת רבי ישמעאל
 20 שאמר משום אבותיו שחלב זה לא התרבה מהכתוב ואסורו
 21 כדלהלן, וסימניו - והרי לך סימן שלא תשכח מי מהתנאים אמר כך,
 22 ישמעאל שהוא רבי ישמעאל בן אלישע כהן גדול, הרי הוא כהן
 23 מסייע פהני - כהן שעזר ומיקל לאחיו הכהנים, וסימן זה יהיה בידך
 24 לזכור שמה שנהגו היתר בחלב שעל גבי קיבה נאמר בשם רבי
 25 ישמעאל שהיה כהן.

26 מבררת הגמרא: מאי היא - היכן מצינו פעם נוספת שרבי ישמעאל
 27 מסייע לכהנים יותר מתנאים אחרים, שהרי מוזכרת פעם אחת שהיקל
 28 בחלב הקיבה, לא ניתן עדיין לתארו 'מסייע כהני'. עונה הגמרא:
 29 מצינו זאת בברייתא בענין ברכת כהנים, דתניא בברייתא, נאמר
 30 בתורה ציווי לכהנים (במדבר י ב) 'כה תברכו את בני ישראל', והיינו
 31 לברך את ישראל בברכה האמורה בכתוב (שם פסוק כד) 'ברכך ה' וגו',
 32 רבי ישמעאל אומר, למדנו כאן שיש ברכה לישראל שמתברכים
 33 מפי כהנים, אבל שיש ברכה לכהנים עצמן לא למדנו בכתוב זה,
 34 כשהוא - הכתוב אומר (שם פסוק כז) 'ואני אברכם', כלומר אומר
 35 הקדוש ברוך הוא שהוא עצמו יברכם, הוי אומר - נמצאת למד

36 מעלתם של הכהנים שהכהנים מברכין לישראל והקדוש ברוך הוא
 37 מברך לכהנים. רבי עקיבא אומר, למדנו בכתוב זה 'כה תברכו את
 38 בני ישראל, ברכה לישראל מפי כהנים, אולם מפי נבורה -
 39 שהקדוש ברוך הוא אף הוא מברך את ישראל עדיין לא למדנו
 40 בפסוק זה, אלא כשהוא - הכתוב אומר 'ואני אברכם', בפסוק זה
 41 הוי אומר - נמצאת למד כהנים מברכין לישראל והקדוש ברוך
 42 הוא מסכים על ידם, שמה שנאמר 'ואני אברכם', הכוונה שהקדוש
 43 ברוך הוא יברך את ישראל, ובוזה למדנו שיש ברכה לישראל גם מפי
 44 הגבורה. נמצא שנחלקו בפירוש הכתוב 'ואני אברכם', שלרבי
 45 ישמעאל הקדוש ברוך הוא יברך את הכהנים ולרבי עקיבא הקדוש
 46 ברוך הוא יברך את ישראל.

47 מבררת הגמרא: אלא רבי עקיבא שסובר שמה שנאמר 'ואני
 48 אברכם' הכוונה לברכה לישראל, אם כן ברכה לכהנים מנא ליה -
 49 מדיכן לומד הוא שאף הכהנים מתברכים. עונה הגמרא: אמר רב
 50 נחמן בר יצחק, ברכה לכהנים נלמדת ממה שנאמר לאברהם אבינו
 51 'ואברכה מברכך' (בראשית יב א), שהבטיחו הקדוש ברוך הוא שהוא
 52 יברך את המברכים אותו ואת זרעו, ומכאן שהכהנים המברכים את
 53 ישראל מתברכים מפי הגבורה.

54 שואלת הגמרא: ומאי - ובמה רבי ישמעאל מסייע פהני יותר מרבי
 55 עקיבא, והרי בין לרבי ישמעאל ובין לרבי עקיבא למדים ברכה
 56 לכהנים מאת ה', אלא שנחלקו מאיזה פסוק, ומדוע תיארו את רבי
 57 ישמעאל 'מסייע כהני'. מבארת הגמרא: דמוקי לה - שהוא מעמיד
 58 לברכת הכהנים מפי הגבורה במקום - ביחד עם ברכה לישראל,
 59 שזו ברכה עדיפה לכהנים שמתברכים ביחד עם ישראל, שהרי למד
 60 זאת ממה שנאמר בברכת כהנים 'ואני אברכם', ולא כשיטת רבי
 61 עקיבא שמתברכים בנפרד, ולכן תיארו את רבי ישמעאל 'מסייע
 62 כהני'.

63 חזרת הגמרא לדין חלב שעל גבי הקיבה. מבררת הגמרא: מה
 64 שהזכיר רבי אושעיא שההיתר שנהגו בחלב שעל גבי הקיבה הוא
 65 משום שיטת רבי ישמעאל שאמר משום אבותיו, מאי היא - מה
 66 הוא שיטתו בזה והיכן היא מבוארת. עונה הגמרא: דתניא בתוספתא
 67 (פ"ט ה"א), נאמר בפסוק (ויקרא ג א) המדבר על חלבי הקרבן שיש להקריב
 68 על המזבח ושהם גם אלו שאסורים באכילה, והקריב מזבח
 69 השלמים אשה לה' את החלב המכסה את הקרב, והוסיף הכתוב 'את
 70 כל החלב אשר על הקרב'

המשך ביאור למס' חולין ליום שלישי עמ' א

1 רבי שדו להו - כשהגנבים משליכים אותם, אינם משליכים אותם על
 2 גבם באופן שיהיה לחוש שהתפרקו חוליות השדרה, אלא אמתנייהו
 3 שדו להו - נוהרים להשליכם באופן שיפלו על מותניהם, ועושים כך
 4 כי היכי דלידחמי קמיהו - כדי שהאילים ירוצו לפנייהם ולא יצטרכו
 5 לנושאים בידיהם, ולכן אין חוששין לריסוק איברים. מוסיפה הגמרא
 6 על פי זה: אהדרניהו - אם החזירים הגנבים לבעליהם ואז השליכום
 7 מעל הכותל, ודאי תיישינן שהשליכום באופן שהתפרקו החוליות
 8 ונטרפו, משום שכשמוזרים אינם נוהרים שלא ינזקו שאין להם צורך
 9 שירוצו לפנייהם, ומשליכים במהרה בלא הזדירות כדי שלא יתפסו.
 10 והני מילי דאהדרניהו - כשהחזירים מהמת יראה ופחד ושלא
 11 ברצונם, אבל אם החזירים מהמת שחזורים בתשובה, תשובה
 12 מעלייתא הוא דעבדי - עושים הם תשובה מעולה ושלומה, ולכן
 13 נוהרים הם שהאילים לא ינזקו ואין לחוש שנטרפו כשהשליכום.
 14 מביאה הגמרא דין נוסף בחשש זה: אמר רב יהודה אמר רב, כפה
 15 על ראשה של בהמה והלכה לה המקל בלפי ונכה, או הכה על
 16 ונכה והלכה לה המקל בלפי ראשה, הדין הוא שאם היה המקל

17 כנגד כל השדרה כולה, שאז הוכתה כל השדרה כולה כאחת וראה
 18 איור א, ואין מקום בשדרה שהוכה יותר בחזק, ולכן אין הושינן
 19 משום ריסוקי אברים. ואי שלים חומרא אפליגי דנבא - אבל אם
 20 קצה המקל הגיע רק עד אמצע גב הבהמה, תיישינן שבאותו מקום
 21 שבו הגיע קצה המקל נפסק חוט השדרה, לפי שהכאה בראש
 22 המקל חזקה יותר. וכן אי אית כה קיטרי - אם יש במקל קשרים
 23 שהם הבלטות שנעשים משוורי הענפים, תיישינן, משום שהקשרים
 24 מכים בחזק ועלולים לפסוק את חוט השדרה. וכן אי מהני אפסקיה
 25 - אם הכה במקל באמצע גבה לרחבה, תיישינן, משום שהמקל מכה
 26 בחזק במקום אחד ומצוי יותר שיפסוק את חוט השדרה.
 27 מביאה הגמרא דין נוסף בחשש זה: אמר רב נחמן, בית הרחם, אף
 28 על פי שמקום צר הוא, ועגל שנולד היום, ודאי נלחצו איבריו, אין בו
 29 חשש משום ריסוקי אברים, שמה נדחק ונתרסקו בכך איבריו, אלא
 30 כשר הוא ואין צריך להשהותו מעת לעת.
 31 מביאה הגמרא ראייה לדינו של רב נחמן: אמר ליה רבא לרב נחמן,
 32 תניא - שנינו ברייתא דמסייע לה, תינזק בן יום אחד

59 האיברים שכשניקבו טריפה, סוּתָם – הרי זה נחשב סתימה מעולה
60 וכשירה הבהמה, וזאת מפני טבעו שהוא אדוק מאד בבשר שהוא
61 מונח עליו. אבל חלב טָמֵא אֵינוֹ סוּתָם בסתימה מעולה וטריפה
62 הבהמה, מפני טבעו שאינו אדוק בבשר, שהרי הוא 'תותב', והיינו
63 כשמלה הנפרדת מהגוף. וְרַב שֵׁשֶׁת אוֹמֵר, אֲחֵד זֶה וְאֲחֵד זֶה – בין
64 חלב טהור ובין חלב טמא סוּתָם את הנקב אף שאינו אדוק כל כך,
65 וכשירה הבהמה.
66 מסתפקת הגמרא: **כָּעֵי רַבִּי זִירָא, חֲלָב חַיָּה שֶׁלֹּא נֹאסֵר כֻּלָּל**
67 **בְּאִכְלִיָּהּ**, הנמצא במקום שכנגדו בהמה הוא טמא, מֵאֵי – מה הדין
68 כאשר חלב זה מכסה נקב באחד מאיברי החיה. ומבארת הגמרא את
69 צדדי הספק: האם דִּקְוָא אֲמַר רב חֲלָב טָהוֹר זה המותר באכילה,
70 סוּתָם, וְהֵאֵי חֲלָב חַיָּה נִמְי טָהוֹר הוּא ואם כן סוּתָם, אוּ דִלְמָא הטעם
71 שחלב טהור סוּתָם, הוּא מְשוּם דְמִתְדַק ומחובר היטב לבשר, וְהֵאֵי
72 חֲלָב זֶה שֶׁל חַיָּה הֵרִי לֹא מִתְדַק בבשר, ואין בכוחו לסתום.
73 פושטת הגמרא: **אֲמַר אַבְיִי, מֵאֵי הִיבְעֵי לִיה** – אינו מוכן מהו ספיקו
74 של רבי זירא, שהרי נְהִי דְחֲלָב חַיָּה שְׂרִי – מותר בְּאִכְלִיָּה מגזירת
75 הכתוב, אך מכל מקום אֲהֲדוּקֵי לֹא מִתְדַק – לענין הידוק וחיבורו
76 לבשר הרי חלב חיה טבעו הוא כחלב בהמה שאינו מהודק לבשר
77 שמונח עליו, ואם כך ודאי שאינו סוּתָם.
78 מביאה הגמרא מעשה שפסקו בו האמוראים נקב שחלב טמא סתמו:
79 הוּא נִקֵּב דְסִתְמָה חֲלָב טָמֵא, דְאֵתָא לְקַמְיָה דְרַבָּא שִׁפְסוּק דִּינוּ,
80 אֲמַר רַבָּא, לְמֵאֵי נִיחֻוּשׁ לָהּ, הֲלֵא מִשְׁנֵי טַעֲמִים אֵין לְאִסוּר, הֲדָא,
81 דְהָא אֲמַר רַב שֵׁשֶׁת חֲלָב טָמֵא נִמְי סוּתָם, וִישׁ לְסַמוּךְ עֲלֵיו אֵף שֶׁרַב
82 חוֹלֵק עֲלָיו וּמְחַמֵּיר, וְעוֹד, אֵף אִם תְּסַבֵּר בְּשֶׁאֵר מִקּוּמוֹת שֶׁרַב וּרְב
83 שֶׁשֶׁת חוֹלְקִים יֵשׁ לְפִסּוּק כֶּרֶב, מִכֵּל מִקּוּם יֵשׁ טַעַם נוֹסֵף לְהַתִּיר שֶׁהִרִי
84 הַתּוֹרָה חֲסָה עַל מְמוֹנָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁכֵּן מִצִּינוּ בְּפִרְשֵׁת נִגְעֵי בְּתִים
85 (וַיִּקְרָא יְד לֹא), שְׂצִיתָה הַתּוֹרָה לְפָנֹת אֵת הַכֹּלִים מִן הַבַּיִת שֶׁבוּ נִרְאָה
86 הַנֶּגַע, מִחֲשֵׁשׁ שִׁטְמָא הַכֵּהֵן אֵת הַבַּיִת וִיטְמָאוּ כֹל אֲשֶׁר בְּתוֹכּוֹ, וְאִם
87 כֵּן אֵף בְּנִידוֹן כֵּאֵן יֵשׁ לְחוּשׁ לְהַפְסֵד מִמוֹן, וּמִשּׁוּם כֵּן יֵשׁ לְהַכְשִׁיר אֵת
88 הַנֶּקֶב. אֲמַר לִיה רַב פִּנְחָס לְרַבָּא, הֲאִיךְ אֲפֹשֵׁר לְהַתִּיר עַל סַמָּךְ זֹאת,
89 וְהִרִי רַב הוּא זֶה שֶׁאִסוּר וִישׁ לְחוּשׁ לְדַבְרֵי, וְעוֹד, הֵרִי הַנִּידוֹן הוּא
90 לְעַנְי אִיסוּרָא דְאוֹרִייתָא שֶׁל טְרִיפָה, וְכִיצַד אֵת אֲמַרְתָּ שֶׁיֵּשׁ לְהַתִּיר
91 בְּמִקּוּם שֵׁשׁ הַפְּסֵד מִמוֹן מִטַּעַם שֶׁהַתּוֹרָה חֲסָה עַל מְמוֹנָן שֶׁל
92 יִשְׂרָאֵל, וְהִרִי יֵשׁ לְהַחֲמִיר בְּכֹל הַשִּׁיךְ לְאִיסוּר דְאוֹרִייתָא.
93 מביאה הגמרא ענין אחר שבו סבר רבא להקל מטעם שהתורה חסה
94 על ממונם של ישראל וחלקו עליו: בְּמַסַּכַת תְּרוּמוֹת (פ"ח מ"ד) שִׁנְיָו,
95 'שְׁלֹשָׁה מִשְׁקֵי אִסוּרִים מִשּׁוּם גְּלוּי, הַמֵּים הַדִּין וְהַחֲלָב'. וְהִינּוּ, אִסוּר
96 חֲכָמִים לְשִׁתּוֹת מִשְׁקִים שֶׁנִּשְׁאָרוּ מִגּוּלִים, מִשּׁוּם סַכְנַת נַפְשׁוֹת, מִחֲשֵׁשׁ
97 שְׂמָא שְׂתָה מִהֵם נִחַשׁ וּבִתּוּךְ כֵּךְ הֵטִיל בְּהֵם אִרְס. מִסְפַּרְתָּ הַגְּמָרָא:
98 מְנִיזְמִין (–שם אדם) בְּנִדּוּקָא – מוֹכֵר כֹּדִים אֲנִילִי לִיה בְּסִתְקָא
99 דְדִדּוּבְשָׂא – נִשְׂאָר לוֹ מִגּוּלָה כֹּד שֶׁל דְבֵשׁ, הֲלֵא מִשְׁנֵי מְשֻׁמִּים אֵין
100 שִׁפְסוּק דִּינוּ, אֲמַר רַבָּא, לְמֵאֵי נִיחֻוּשׁ לָהּ, הֲלֵא מִשְׁנֵי מְשֻׁמִּים אֵין
101 לְאִסוּר, דְהֵאֵן דְתִנְנָן (שם), שְׁלֹשָׁה מִשְׁקִים אִסוּרִים מִשּׁוּם גְּלוּי, תִּינָן,
102 וְהַמֵּים, וְהַחֲלָב, שֶׁמֵּהֵם דֶּרֶךְ הַנְּחָשִׁים לְשִׁתּוֹת, וְשִׂאָר כֹּל הַמִּשְׁקִים
103 מוֹתָרִים, שֶׁאֵין נִחַשׁ שׂוֹתָה מֵהֵן, וְאִם כֵּן אֵין לָנוּ לְאִסוּר אֵת הַדְּבֵשׁ
104 הַמִּגּוּלָה, וְעוֹד טַעַם לְהַתִּיר, שֶׁהִרִי הַתּוֹרָה חֲסָה עַל מְמוֹנָם שֶׁל
105 יִשְׂרָאֵל כְּנוֹכַח לְעִיל. אֲמַר לִיה רַב נַחֲמָן בְּרַי יִצְחָק לְרַבָּא, כִּיצַד
106 אֲפֹשֵׁר לְהַתִּיר, וְהִרִי רַבִּי שְׁמַעוֹן סוֹבֵר שֵׁשׁ בְּרַבֵּשׁ חֲשֵׁשׁ גְּלוּי
107 כְּדִלְהֵן, וְטַעַם נוֹסֵף לְהַחֲמִיר, שֶׁסְּבָנָת נִפְשׁוֹת יֵשׁ בְּאִכְלִית דְּבֵשׁ
108 שֶׁהַתְּגִלָּה וְאִיךְ אֵת אֲמַרְתָּ שֵׁשׁ לְהַתִּיר מִטַּעַם שֶׁהַתּוֹרָה חֲסָה עַל
109 מְמוֹנָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְהִרִי בְּמִקּוּם סַכְנָה יֵשׁ לְהַחֲמִיר.
110 מְבַרֵּרֵת הַגְּמָרָא: **רַבִּי שְׁמַעוֹן מֵאֵי הֵאֵי** – הֵיכֵן מִצִּינוּ אֵת דַּעְתּוֹ שֶׁל
111 רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּעִנְיָן זֶה. עֹנָה הַגְּמָרָא: דְתִנְנָא, חֲמִישָׁה מִשְׁקִים אֵין פְּהֵם
112 אִיסוּר מְשׁוּם גְּלוּי, שֶׁאֵין דֶּרֶךְ הַנְּחָשִׁים לְשִׁתּוֹת מִהֵם, וְאִלוּ הֵם, צִיר
113 שֶׁל דְּגִים, וְהוּא הַמְשַׁקָּה הִירָצָא מִהֵם כְּשׁוֹבֵשִׁין אוֹתָן בְּמַכְבֵּשׁ וְנַעֲשָׂה
114 חוֹק כְּחוֹמָץ וּמִטְבֵּלִים בּוֹ, וְחֻמְצִין, שְׁמֵן וְרֵבֶשׁ וּמוֹרִיִּים – שׁוֹמֵן דְּגִים
115 שֶׁמְעַרְבִין בּוֹ קֶרֶבֶי דְּגִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, אֵף הֵן – מִשְׁקִים אֵלוּ יֵשׁ
116 בְּהֵן מְשׁוּם גְּלוּי, שֶׁדֶּרֶךְ הַנְּחָשִׁים לְשִׁתּוֹת מִהֵם. וְאֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן

1 וגו', והייתור שבתבות וזאת כל' בא לרבות ולְהֵבִיא חֲלָב שְׁעַל גְּבִי
2 הַדְּקִין – החלב המכסה את צינור המעיין במקום יציאתו מן הקיבה,
3 שדינו כחלב המכסה את הקרב מפני שהוא מחובר בו ודומה לו
4 שפרוש כשמלה כמות, דְבָרֵי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר,
5 מתיבות אלו למדים לְהֵבִיא חֲלָב שְׁעַל גְּבִי הַקֶּבֶה, שאף אותו יש
6 להקריבו ואסור כמותו. אבל לשיטת רבי ישמעאל, חלב שעל גבי
7 הקיבה אינו בכלל ריבוי הכתוב, והיינו הסיוע של רבי ישמעאל
8 לכהנים הנזכר לעיל, שהתיר להם החלב שעל הקיבה הניתנת להם
9 במתנות הגמרה.
10 מקשה הגמרא על מה ששינו שרבי ישמעאל הוא המתיר ורבי
11 עקיבא האוסר: וְרַבִּינְהִי – הביאו להקשות מברייתא אחרת שסותרת
12 לזו, נאמר בפסוק **אֵת הַחֲלָב אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב**, ונחלקו התנאים מה
13 בא פסוק זה לרבות, רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, בא הפסוק לרבות לאיסור
14 כל חלב הדומה לזה, מֵה – כשם שחֲלָב הַמִּכְסֶּה אֵת הַקֶּרֶב שהזכר
15 בתחילת הפסוק לאיסור, צורתו היא שיש עליו קְרוֹם דֵק וְהוּא נִקְלָף
16 ממנו, שאינו אדוק בו כל כך, אֵף כֹּל חֲלָב בְּהֵמָה שֵׁשׁ עֲלָיו קְרוֹם
17 דֵק וְהוּא נִקְלָף ממנו התרבה מפסוק זה ואסור באכילה, ולפי זה חלב
18 הקיבה אף הוא בכלל החלבים האסורים, שגם בו יש 'קרום ונקלף'.
19 רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, אֵין דִּי בְּדַמְיוֹן לְחֲלָב הַמִּכְסֶּה בְּמַה שֵׁשׁ בּוֹ 'קרום
20 ונקלף' בלבד כדי לאסרו, אלא רק חלבים שדומים לו ביותר, וכך יש
21 לנו ללמוד, מֵה חֲלָב הַמִּכְסֶּה אֵת הַקֶּרֶב, צורתו היא שהוא עצמו
22 תוֹתֵב – פרוש כשמלה על הקרב כולו כיריעה אחת, וניתן ליטלו
23 בשלמות מעל הקרב שאינו אדוק כל כך, וגם יש עליו קְרוֹם וְהוּא
24 נִקְלָף ממנו, אֵף כֹּל חֲלָב שְׁדוּמָה לזה לגמרי, שגם הוא תוֹתֵב, קְרוֹם
25 וְנִקְלָף, התרבה מפסוק זה, ולפי זה חלב הקיבה אינו בכלל החלבים
26 האסורים, שאינו תותב שהרי עשוי חתיכות חתיכות והוא אדוק
27 לקיבה. מפורש אם כן בברייתא זו שחלב הקיבה לרבי ישמעאל אסור
28 ולרבי עקיבא מותר, וזה סותר לברייתא השנייה לעיל שרבי ישמעאל
29 מתיר ורבי עקיבא אוסר.
30 מתרצת הגמרא: שֶׁלַח רַבִּין לִישֵׁב זֹאת מְשֻׁמֵה דְרַבִּי יוֹחָנָן, אֲכַן כִּפִּי
31 ששינו בברייתא זו האחרונה, כֵּךְ הֵיא הַצִּעָה – סדר הדברים הנכון
32 שֶׁל מְשֻׁנָּה – של מחלוקת זו שנשנתה, שרבי ישמעאל אוסר ורבי
33 עקיבא מתיר, וְכַבְדִּי שֶׁלֹּא תְהִיָה סְתִירָה מִדְּהַבְרִיתָא הַקּוּדְמָת, אִיפּוּד
34 קַמְיִיתָא – יש להגיה בברייתא הראשונה ולשנות בה להיפך, דהיינו
35 שרבי ישמעאל מרבה חלב הקיבה ורבי עקיבא מרבה חלב הדקין ולא
36 חלב הקיבה.
37 שואלת הגמרא: מֵאֵי חוּזִית – מדוע נראה בעיניך דְאִפְכַת קַמְיִיתָא
38 – שיש להפוך את גירסת הברייתא הראשונה, שְׂמָא אִיפּוּד בְּתַרְוִיתָא
39 – יש להגיה בברייתא השנייה ולשנות בה להיפך, דהיינו שרבי
40 ישמעאל מתיר ורבי עקיבא אוסר. מתרצת הגמרא: מִסְתַּבֵּר יוֹתֵר
41 שֶׁלֹּא לְהַגִּיה בְּרִיתָא הַשְּׁנִיָה, מִשּׁוּם דְשִׂאָנִי הֲכָא – שברייתא זו
42 נשנתה באופן שונה מהראשונה, בְּיִוֵן דְקָנְגִי – שכתוב בה 'מה חלב
43 וכו', כלומר שדורשת את המקרא ומודקדת כיצד לדמות לחלב
44 שאסרה תורה ומה להביא לרבות באיסור זה, אִם כֵּן גִירְסַת בְּרִיתָא
45 זו דְוִינָא – היא המדויקת יותר, ולא ניתן להגיה בה.
46 מקשה הגמרא: מֵאֵי הֵבִי שֵׁשׁ לְהַגִּיה אֵת הַבְּרִיתָא הַרְאִשׁוֹנָה וכפי
47 ששינו בברייתא השנייה שרבי ישמעאל אוסר ורבי עקיבא מתיר, אִם
48 כֵּן דְבַרְבִּי רַבִּי אוֹשְׁעִיא שֶׁאִמַר שֶׁמִּנְהַג יְדִיתֵר אֲכִילַת חֲלָב הַקִּיבָה הוּא
49 כְּשִׁיתֵת רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל, קִשָּׁה, וְכִי כְרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל שִׁיטָה זו, וְהִרִי כְרַבִּי
50 עֲקִיבָא הֵיא, שֶׁהוּא זֶה שֶׁהַתִּיר חֲלָב שְׁעַל גְּבִי הַקִּיבָה. מִתְרַצַּת
51 הַגְּמָרָא: אֲמַר רַב נַחֲמָן בְּרַי יִצְחָק, מֵה שֶׁרַבִּי אוֹשְׁעִיא יִיחַס שִׁיטָה
52 הַמְתִּירָה לְרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל, אֵין זוֹ שִׁיטַת עֲצֻמוֹ אֵלֶּא שְׂרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל
53 אֲמַר זֹאת מְשׁוּם אֲבוֹתָיו לְהַתִּיר, וְלִיה – ואמנם הוא עצמו לֹא
54 סְבִיבָא לִיה לְהַתִּיר, וכפי ששינו לעיל שרבי ישמעאל אסר.
55 הגמרא מביאה הַבְּדֵל נוֹסֵף שֵׁשׁ בִּמְיֵי חֲלָבִים הַשִּׁיךְ לְנִידוֹן
56 מִשְׁנֵתִינוּ בְּהֵמָה שֶׁנַּעֲשִׂית טְרִיפָה מִשּׁוּם נִקֵּב בְּאִיבִרִים וְנִסְתָּם הַנֶּקֶב
57 עַל יְדֵי חֲלָב, שֵׁשׁ מִן חֲלָבִים שֶׁמוֹעִילִים וְסוּתְמִים אֵת הַנֶּקֶב וְאִינָה
58 טְרִיפָה, וִישׁ שֶׁאֵינֵם סוּתְמִים: אֲמַר רַב, חֲלָב טָהוֹר הַמִּכְסֶּה נִקֵּב בְּאִחַד

המשך ביאור למס' חולין ליום ראשון עמ' ב

1 סמך לדבריו, אָנִי רְאִיתִי נְחֹשׁ שֶׁשָּׁתָה צִיר בְּצִידוֹ. אָמְרוּ לוֹ חַכְמִים,
2 שְׂמִיָּא הֵנָּה – שׁוּטָה הִיָּה נַחֵשׁ זֶה, וְאִין מְכִיִּאִין רְאִיָּה מִן הַשּׁוּמִים
3 לְהוֹכִיחַ עַל דְּרַכְסָא שֶׁל שָׂאָר נַחֲשִׁים, שְׁהִם אִין דְּרַכְסָא לְשִׁתּוֹת מִשְׁקִים
4 אַלּוּ.

5 חוורת הגמרא לדין ודברים שהיה בין רבא לרב נחמן בר יצחק
6 במעשה של הדבש: אָמַר לִיָּה רְבָא לְרַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק, אֲוִדִי לִי
7 מִיָּהָת – מִכַּל מְקוּם יֵשׁ לָךְ לְהוֹדוֹת לְדַבְרֵי בְּצִיר שְׁבוּ יֵשׁ לְהַתִּיר,
8 שְׁבוּזָה אִין פּוֹסְקִים כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּהָא רַב פָּפָא וְרַב הוּנָא בְּרִיָּה דְרַב
9 יְהוֹשֻׁעַ וְרַבְּנָן, כִּי הֵנָּה לְהוּ גִילּוּיָא – כְּשֶׁהִיָּה לְהֵם מִשְׁקָה שְׁנִשְׂאָר
10 מִגּוּלָּה, שְׁדוּ לִיָּה – הִיוּ נוֹתְנִים אוֹתוֹ בְּתוֹךְ צִיר, לְפִי שְׁחוּזָה חֲרִיפּוֹתוֹ
11 שׁוֹרֵף וּמִבְטַל הָאֵרֶס וְשׁוֹב אִינוּ מוֹזִיק, וּמִשּׁוּם כֵּךְ גַּם אִין דֶּרֶךְ הַנַּחֵשׁ
12 לְשִׁתּוֹת מִמְנוּ, שְׁלָא כְּשִׁיטַת רַבִּי שְׁמַעוֹן, וּבִשְׁם שְׁאִין הִלְכָה כְּמוֹתוֹ
13 בְּצִיר כֵּךְ אִין הִלְכָה כְּמוֹתוֹ בְּשָׂאָר מִשְׁקִים וְיֵשׁ לְהַתִּיר הַדְּבִשׁ. אָמַר
14 לִיָּה רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק לְרַבָּא, אֲדַרְבֵּה אֲוִדִי לִי מִיָּהָת – אַתָּה תוֹדֵה
15 לְדַבְרֵי מִכַּל מְקוּם בְּרַבֵּשׁ שִׁישׁ לְאֶסוֹר, מִשּׁוּם דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר
16 קָאִי בְּנִוְתִיָּה – עוֹמֵד בְּשִׁיטַת רַבִּי שְׁמַעוֹן לְאֶסוֹר אַתָּה הַדְּבִשׁ, דְּתַנְיָא
17 וְכֵן הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר אוֹסֵר בְּרַבֵּשׁ.

18 חוורת הגמרא לדיני סתימת נקב על ידי חלב: אָמַר רַב נַחְמָן, חֵלֶב
19 הָעֵשׂוּי כְּבוֹבַע, שְׁאִינוּ קְרוּם שְׁטוּחַ אֲלָא מוֹנַח בְּעִיגוּל כְּעֵרִימָה, אִף
20 שְׁהוּא חֵלֶב טְהוֹר, אִינוּ סוֹתֵם אַתָּה הַנְּקָב מִפְּנֵי שְׁאִינוּ אֲדוּק לְבַשְׂרֵי.
21 מִבְּרַרְתָּ הַגְּמָרָא: הֵיכָא – הֵיכָא חֵלֶב זֶה. אָמְרִי לָהּ – יֵשׁ שְׁאִמְרוּ שְׁהוּא
22 חֵיטִי דְּכַרְבִּשָׁא – הַחֵלֶב הַנִּמְצָא עַל הַחֲלָחוּלִת שְׁהִיא הַמְעֵיִים בְּסוּפָם
23 בְּמְקוּם שְׁיוּצָא הָרַעִי, שְׁבַמְקוּם זֶה הַחֵלֶב מוֹנַח בְּצוֹרֵת גְּרָגִירִים כְּעִין
24 גְּרַעִינֵי חֵיטִים, וְאִם נִיקְבָה בְּאוּפֵן הַמְּבוּאָר לְקַמֵּן (ג) שְׁטְרִיפָה וְחֵלֶב זֶה
25 סוֹתְמָה, אִינוּ מוֹעִיל לְהַכְשִׁירָה. וְאָמְרִי לָהּ – וְיֵשׁ שְׁאִמְרוּ שְׁהוּא

26 מְרַפְּשָׂא דְלִיבָא – שׁוּמָן הֵלֶב שְׁהוּא עֲשׂוּי כְּכוֹבַע וְהֵלֶב נַחְבָּא בּוּ, וְאִם
27 נִיקֵב הֵלֶב אִו הִרִיָּאָה בְּמְקוּם הַסְּמוּךְ לְחֵלֶב זֶה אִין הוּא מוֹעִיל לְסוֹתְמוֹ.
28 מִבִּיאָה הַגְּמָרָא שְׁבַחֲלֵב הַקִּיבָה הַנִּידוּן לְעִיל, יֵשׁ שְׁנֵי חֲלָקִים וְדִינָם
29 שׁוֹנֵה: אָמַר רַבָּא, שְׁמַעִית מִיָּהָת דְרַב נַחְמָן – שְׁמַעִית מִרַב נַחְמָן
30 תְּרַתִּי – שְׁנֵי חֲלָבִים יֵשׁ בְּקִיבָה וְדִינָם שׁוֹנֵה, הָאֶחָד נִקְרָא חֵימְצָא,
31 וְהָאֶחָד בְּרַב חֵימְצָא, חֵד סְתִימָא – אֶחָד מִשְׁנִיָּהִם סוֹתָם נִקֵּב שְׁבַקִּיבָה,
32 שְׁהוּא חֵלֶב טְהוֹר, וְחֵד לֹא סְתִימָא, שְׁהוּא חֵלֶב טְמוֹא, וְלֹא יְדַעְנָא –
33 אֲלָא שְׁאִינוּ יוֹדַע הֵי מִיָּהָת – אִיזָה מִשְׁנִיָּהִם סוֹתָם וְאִיזָה אִינוּ סוֹתָם,
34 אִף שְׂרַב נַחְמָן עֲצַמּוּ יוֹדַע.
35 הַגְּמָרָא מִבִּיאָה שְׁהָאִמּוֹרָאִים בִּיאָרוּ חִילּוּקוֹ שֶׁל רַב נַחְמָן: רַב הוּנָא
36 בְּרַב חֵינְנָא וְרַב הוּנָא בְּרִיָּה דְרַב נַחְמָן אָמַר, בְּרַב חֵימְצָא סְתִימָא
37 חֵימְצָא לֹא סְתִימָא. אָמַר רַב טָבוּת, וְסִימְנִיד – וְהָרִי לָךְ הַסִּימָן שְׁלָא
38 תַּחֲלִיף הַדִּין בִּינֵיהֶם, כְּשֶׁתּוֹכּוֹר אַתָּה לְשׁוֹן הַבְּרִייתָא (הַשְּׁנוּיָה לְגַבִּי עֲנִין
39 אַחַר) יָפָה בְּחַ הַבֵּן מִבְּחַ הָאָב, תְּדַע שִׁיפָה כַּח הַחֵלֶב הַנִּקְרָא בַּר
40 חֵימְצָא (שְׁהוּא ה'בַּר', כְּלוּמַר הַבֵּן) שְׁמוֹעִיל הוּא לְסוֹתָם, מִכַּח
41 הַחֵימְצָא שְׁאִינוּ מוֹעִיל לְסוֹתָם.
42 מִבְּרַרְתָּ הַגְּמָרָא: הֵי – אִיזָהוּ הַנִּקְרָא חֵימְצָא שְׁטַמָּא וְאִינוּ סוֹתָם, וְהֵי
43 – וְאִיזָהוּ הַנִּקְרָא בְּרַב חֵימְצָא הַטְּהוֹר שְׁסוֹתָם. מִשִּׁיבָה הַגְּמָרָא: הָא
44 שְׁמַע – בּוֹא וְתִשְׁמַע שִׁישׁ לְלַמּוּד זֹאת מִדְּבָרֵיו שֶׁל רַב נַחְמָן עֲצַמּוּ,
45 דְאָמַר רַב נַחְמָן בְּעִנֵּן חֵלֶב הַקִּיבָה, שְׁהַנָּה יֵשׁנּוּ אֶחָד מִן הַחֲלָבִים
46 שְׁנַחֲלָקוּ בּוּ הַמְּנַהֲגִים, שְׁבַנִּי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִהְגוּ לְאֶכְלוּ וּבְנֵי בָבֶל
47 אוֹסְרִים אוֹתוֹ, וְאָמַר עַל כֵּךְ רַב נַחְמָן שְׁהִיָּה בְּבָבֶל, אִינְהוּ – הֵם בְּנֵי
48 אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִיכַל אֲכָלִי – אוֹכְלִים אוֹתוֹ, שְׁסוֹבְרִים שְׁדִינוּ לְגַמְרֵי
49 כְּחֵלֶב טְהוֹר,